

บทที่ ๔

ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐๐ ฉบับ มาดำเนินการวิเคราะห์แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตอนที่ ๒ ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา

ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามเพศ

ตอนที่ ๔ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามอายุ

ตอนที่ ๕ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามการศึกษา

ตอนที่ ๖ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามภูมิสำเนา

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา แบ่งเป็นในเขตอำเภอเมือง จำนวน ๑๕๐ คน และนอกเขตอำเภอเมือง จำนวน ๑๕๐ คน รวมเป็น ๓๐๐ คน เมื่อวิเคราะห์สถานภาพโดยแจกแจงความถี่และคำนวณค่าร้อยละ ได้ผลดังรายละเอียดในตารางที่ ๑ – ๔

ตารางที่ ๑ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	๑๗๓	๕๗.๖๗
หญิง	๑๒๗	๔๒.๓๓
รวม	๓๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑ พบว่า พุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ ๕๗.๖๗)

ตารางที่ ๒ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า ๒๕ ปี	๑๐๑	๓๓.๖๗
๒๕ ปีขึ้นไป	๑๙๙	๖๖.๓๓
รวม	๓๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๒ พบว่า พุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า ๒๕ ปีขึ้นไป (ร้อยละ ๖๖.๓๓)

ตารางที่ ๓ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับประถมศึกษา	๗๘	๒๖.๐๐
สูงกว่าประถมศึกษา	๒๒๒	๗๔.๐๐
รวม	๓๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๓ พบว่า พุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา (ร้อยละ ๗๔.๐๐)

ตารางที่ ๔ จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
อยู่ในเมืองนครราชสีมา	๑๕๐	๕๐.๐๐
อยู่นอกเมืองนครราชสีมา	๑๕๐	๕๐.๐๐
รวม	๓๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔ พบว่า พุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเมืองนครราชสีมา และอยู่นอกเมืองนครราชสีมาในจำนวนที่เท่ากัน

ตอนที่ ๒ ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ ๕-๑๐ ดังนี้

ตารางที่ ๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา โดยภาพรวม และรายด้าน

ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม	(n = ๓๐๐)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านกัมมัตถะ	๔.๐๔	.๔๕	มาก
ด้านวิปากัตถะ	๓.๙๘	.๔๕	มาก
ด้านกัมมัสสกตัตถะ	๓.๗๙	.๕๔	มาก
รวมทั้งหมด	๓.๙๔	.๓๘	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมือง นครราชสีมา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = .38) เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก และเรียงลำดับค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านกัมมสังขาร คือ การเชื่อกรรม ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = .45) ด้านวิปากสังขาร คือ เชื่อผลของ กรรม เชื่อวิบากกรรม ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .45) และ ด้านกัมมัสสกตาสังขาร คือ การเชื่อว่า สัตว์มีกรรมเป็นของของตน ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = .54) ตามลำดับ

ตารางที่ ๖ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชน อำเภอเมืองนครราชสีมา ด้านกัมมสังขาร โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านกัมมสังขาร	(n = 300)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. ท่านเชื่อว่าการกรรมเป็นการกระทำที่มีความตั้งใจเป็นพื้นฐาน	4.32	.76	มาก
๒. กรรมดี คนดีทำได้ง่าย กรรมดี คนชั่วทำได้ยาก	4.24	.78	มาก
๓. การกระทำที่จัดว่าเป็นกรรมจะต้องประกอบด้วยเจตนา	3.73	.86	มาก
๔. การกระทำไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นกรรมเสมอไป	3.81	.85	มาก
๕. ท่านเชื่อว่าการกรรมเป็นกฎสำเร็จรูปตายตัว อะไรแทรกแซงไม่ได้	3.84	.83	มาก
๖. ท่านเชื่อว่าคนทำดีย่อมได้ดี คนทำชั่วย่อมได้ชั่ว	4.33	.78	มาก
๗. ท่านไม่เชื่อว่า ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดี มีถมไป	3.87	1.11	มาก
๘. การแสดงออกทางกายวาจา เป็นพฤติกรรมมาจากความตั้งใจ	3.91	.97	มาก
๙. กฎแห่งกรรม คือ กฎความจริงตามธรรมชาติอันเป็นกฎแห่งเหตุและผล	4.17	.88	มาก
๑๐. กฎแห่งกรรมจะบันทึกการกระทำของบุคคลแต่ละบุคคล	4.21	1.10	มาก
รวมทั้งหมด	4.04	.45	มาก

จากตารางที่ ๖ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมือง นครราชสีมา ด้านกัมมสัทธา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๔$, S.D. = .๔๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ ๖ ท่านเชื่อว่าคนทำดียอมได้ดี คนทำชั่วยอมได้ชั่ว ($\bar{X} = ๔.๓๓$, S.D. = .๗๘) รองลงมา คือ ข้อที่ ๑ ท่านเชื่อว่าการกรรมเป็นการกระทำที่มีความตั้งใจเป็นพื้นฐาน ($\bar{X} = ๔.๓๒$, S.D. = .๗๖) ข้อที่ ๒ กรรมดีคนดีทำได้ง่าย กรรมดี คนชั่วทำได้ยาก ($\bar{X} = ๔.๒๔$, S.D. = .๗๘) และข้อที่ ๑๐ กฎแห่งกรรมจะบันทึกการกระทำของบุคคลแต่ละบุคคล ($\bar{X} = ๔.๒๑$, S.D. = ๑.๑๐) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือข้อที่ ๕ ท่านเชื่อว่าการกรรมเป็นกฎสำเร็จรูปตายตัวอะไรแทรกแซงไม่ได้ ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = .๘๓) ข้อที่ ๔ การกระทำไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นกรรมเสมอไป ($\bar{X} = ๓.๘๑$, S.D. = .๘๕) และข้อที่ ๓ การกระทำที่จัดว่าเป็นกรรมจะต้องประกอบด้วยเจตนา ($\bar{X} = ๓.๗๓$, S.D. = .๘๖)

ตารางที่ ๗ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชน อำเภอเมืองนครราชสีมา ด้านวิปากสัทธา โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านวิปากสัทธา	(n = ๓๐๐)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. บุคคลกระทำความกรรมแล้ว ย่อมเดือดร้อนใจในภายหลัง ร้องไห้หน้าตานองหน้า เสวยผลกรรมอยู่ กรรมนั้นชื่อว่า เป็นกรรมไม่ดี	๔.๔๓	.๗๐	มาก
๒. บุคคลทำกรรมใดไว้ ดีก็ตามชั่วก็ตามเขาจะต้องรับผลแห่งกรรมนั้น	๔.๕๐	.๖๔	มาก
๓. การให้ผลของกรรมดีและกรรมชั่วมีความสัมพันธ์กับปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ	๓.๘๑	.๗๔	มาก
๔. ท่านไม่เชื่อว่า กรรมที่ได้ทำไว้ เป็นสิ่งที่เราไม่สามารถไปเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้	๓.๘๒	๑.๐๓	มาก
๕. ทุกชีวิตมีผลของกรรมดีและกรรมชั่วติดตามมา	๔.๑๘	.๘๒	มาก
๖. กรรมทำให้เกิดผลในด้านการสร้างเสริมนิสัย การแสดงออก	๔.๑๐	.๘๖	มาก

ตารางที่ ๗ (ต่อ)

ด้านวิพากษ์	(n = ๓๐๐)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
๗. ท่านเชื่อว่า คนที่มีผิวพรรณผ่องใสเพราะผลแห่งกรรมดี	๓.๘๔	.๙๒	มาก
๘. ท่านเชื่อว่าคนและสัตว์ต่างถูกอำนาจกรรมทำให้เป็นไป	๓.๘๗	.๘๕	มาก
๙. การกระทำบางคราวไม่มีผลปรากฏชัดในทันที ผู้มีปัญหาน้อย จึงมองไม่เห็นผลแห่งกรรมของตน	๔.๐๘	.๘๖	มาก
๑๐. ท่านไม่เชื่อว่าเคยทำกรรมไว้กับผู้ใดก็ต้องตามไปชดใช้กรรมกับผู้นั้นเสมอ	๓.๑๒	๑.๔๑	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	๓.๙๘	.๔๕	มาก

จากตารางที่ ๗ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมือง นครราชสีมา ด้านวิพากษ์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๘$, S.D. = .๔๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน ๙ ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน ๑ ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ ๒ บุคคลทำกรรมใดไว้ ดีก็ตามชั่วก็ตามเขาย่อมต้องรับผลแห่งกรรมนั้น ($\bar{X} = ๔.๕๐$, S.D. = .๖๔) รองลงมา คือ ข้อที่ ๑ บุคคลกระทำกรรมแล้ว ย่อมเดือดร้อนใจในภายหลังร้องไห้ น้ำตานองหน้า เสวยผลกรรมอยู่ กรรมนั้นชั่วย่อมเป็นกรรมไม่ดี ($\bar{X} = ๔.๔๓$, S.D. = .๗๐) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อที่ ๔ ท่านไม่เชื่อว่า กรรมที่ได้ทำไว้ เป็นสิ่งที่เราไม่สามารถไปเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ ($\bar{X} = ๓.๘๒$, S.D. = ๑.๐๓) และข้อที่ ๑๐ ท่านไม่เชื่อว่าเคยทำกรรมไว้กับผู้ใดก็ต้องตามไปชดใช้กรรมกับผู้นั้นเสมอ ($\bar{X} = ๓.๑๒$, S.D. = ๑.๔๑)

ตารางที่ ๘ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชน
อำเภอเมืองนครราชสีมา ด้านกัมมัสสกตาสัทธา โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านกัมมัสสกตาสัทธา	(n = ๓๐๐)		ระดับ
	$\bar{X}$	S.D.	
๑. มนุษย์เราเลือกเกิดไม่ได้แต่สามารถเลือกทำความดีความชั่วได้	๔.๘๑	.๕๒	มากที่สุด
๒. ท่านไม่เชื่อว่า มนุษย์ผู้ที่ยังมีความต้องการ เมื่อได้ตายจากโลกนี้ไปแล้ว ก็ต้องไปเสวยผลแห่งกรรมทั้งดีและชั่วที่ตนได้ทำไว้	๓.๕๗	๑.๕๐	มาก
๓. ทุกคนที่เกิดมาเป็นผลมาจากกรรม คือ การกระทำ	๔.๒๓	.๘๐	มาก
๔. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์	๔.๐๘	.๘๗	มาก
๕. สิ่งที่เกิดขึ้นกับท่านแขวนอยู่บนเงื่อนไชของกรรม	๓.๙๔	.๗๕	มาก
๖. กรรมคอยติดตามให้การสนับสนุนทำหน้าที่เป็นเสมือนพี่น้องเผ่าพันธุ์	๓.๗๙	.๗๘	มาก
๗. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย	๓.๗๑	.๘๓	มาก
๘. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด เป็นทายาทของกรรม	๓.๖๕	.๘๗	มาก
๙. ท่านไม่เชื่อว่า สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์	๓.๐๖	๑.๓๔	ปานกลาง
๑๐. ท่านไม่เชื่อว่า สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด	๓.๐๙	๑.๕๓	ปานกลาง
รวมทั้งหมด	๓.๗๙	.๕๔	มาก

จากตารางที่ ๘ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา ด้านกัมมัสสกตาสัทธา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๙$, S.D. = .๕๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน ๑ ข้อ ระดับมาก จำนวน ๗ ข้อ และระดับปานกลาง จำนวน ๒ ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ ๑ มนุษย์เราเลือกเกิดไม่ได้แต่สามารถเลือกทำความดีความชั่วได้ ($\bar{X} = ๔.๘๑$, S.D. = .๕๒) รองลงมา คือ ข้อที่ ๓ ทุกคนที่เกิดมาเป็นผลมาจากกรรม คือ การกระทำ ($\bar{X} = ๔.๒๓$, S.D. = .๘๐) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ

ข้อที่ ๑๐ ท่านไม่เชื่อว่า สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = ๑.๕๓) และข้อที่ ๙ ท่านไม่เชื่อว่า สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = ๑.๓๔)

ตอนที่ ๓ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมือง นครราชสีมา จำแนกตามเพศ

ในการเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมือง นครราชสีมา จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ ๙ - ๑๒

ตารางที่ ๙ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมือง นครราชสีมา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และรายด้าน

ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม	ชาย		หญิง		t	p
	(n = ๑๗๓)		(n = ๑๒๗)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านกัมมัสัทธิ	๔.๐๓	.๔๕	๔.๐๕	.๔๕	-๔.๒๔	.๖๗๒
ด้านวิปากัสัทธิ	๓.๙๔	.๔๔	๔.๐๓	.๔๖	-๑.๕๙๐	.๑๑๓
ด้านกัมมัสสกาตาสัทธิ	๓.๗๙	.๕๑	๓.๗๙	.๕๗	-๑.๓๐	.๙๙๖
รวมทั้งหมด	๓.๙๒	.๓๖	๓.๙๖	.๔๐	-๙.๕๕๑	.๓๙๕

จากตารางที่ ๙ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมือง นครราชสีมา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๑๐ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัตถาของพุทธศาสนิกชน
อำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านกัมมัตถา	ชาย		หญิง		t	p
	(n = ๑๗๓)		(n = ๑๒๗)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ท่านเชื่อว่าการกรรมเป็นการกระทำที่มีความตั้งใจเป็นพื้นฐาน	๔.๓๐	.๗๙	๔.๓๕	.๗๑	-.๖๐๓	.๕๔๗
๒. กรรมดี คนดีทำได้ง่าย กรรมดีคนชั่วทำได้ยาก	๔.๒๑	.๘๒	๔.๒๗	.๗๑	-.๕๙๐	.๕๕๖
๓. การกระทำที่จัดว่าเป็นกรรมจะต้องประกอบด้วยเจตนา	๓.๗๗	.๘๓	๓.๖๘	.๘๙	.๙๐๗	.๓๖๕
๔. การกระทำไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นกรรมเสมอไป	๓.๘๒	.๘๖	๓.๘๐	.๘๔	.๑๙๗	.๘๔๔
๕. ท่านเชื่อว่าการกรรมเป็นกฎสำเร็จรูปตายตัว อะไรแทรกแซงไม่ได้	๓.๘๐	.๘๑	๓.๙๐	.๘๖	-.๙๖๒	.๓๓๗
๖. ท่านเชื่อว่าคนทำดีย่อมได้ดี คนทำชั่วย่อมได้ชั่ว	๔.๓๕	.๘๑	๔.๓๐	.๗๔	.๕๑๖	.๖๐๖
๗. ท่านไม่เชื่อว่า ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดี มีถมไป	๓.๘๗	๑.๑๔	๓.๘๗	๑.๐๗	-.๐๐๙	.๙๙๓
๘. การแสดงออกทางกายวาจา เป็นพฤติกรรมมาจากความตั้งใจ	๓.๘๖	.๙๔	๓.๙๘	๑.๐๐	-๑.๐๑๓	.๓๑๒
๙. กฎแห่งกรรม คือ กฎความจริงตามธรรมชาติอันเป็นกฎแห่งเหตุและผล	๔.๑๔	.๙๒	๔.๒๑	.๘๓	-.๖๕๗	.๕๑๒
๑๐. กฎแห่งกรรมจะบันทึกการกระทำของบุคคลแต่ละบุคคล	๔.๒๑	๑.๐๘	๔.๒๑	๑.๑๓	.๐๑๐	.๙๙๒
รวมทั้งหมด	๔.๐๓	.๔๕	๔.๐๕	.๔๕	-.๔๒๔	.๖๗๒

จากตารางที่ ๑๐ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัตถาของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และรายข้อทุกข้อไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๑๑ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านวิปากัตถาของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านวิปากสัทธา	ชาย		หญิง		t	p
	(n = ๑๗๓)		(n = ๑๒๗)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. บุคคลกระทำความกรรมแล้ว ย่อมเดือดร้อนใจในภายหลัง ร้องไห้ น้ำตานองหน้า เสวยผลกรรมอยู่กรรมนั้นชื่อว่าเป็นกรรมไม่ดี	๔.๔๑	.๗๓	๔.๔๕	.๖๗	-.๔๖๔	.๖๔๓
๒. บุคคลทำกรรมใดไว้ ดีก็ตามชั่วก็ตามเขาย่อมต้องรับผลแห่งกรรมนั้น	๔.๔๖	.๖๗	๔.๕๔	.๖๐	-๑.๐๗๑	.๒๘๕
๓. การให้ผลของกรรมดีและกรรมชั่วมีความสัมพันธ์กับปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ	๓.๘๘	.๗๗	๓.๙๕	.๗๐	-.๗๘๕	.๔๓๓
๔. ท่านไม่เชื่อว่า กรรมที่ได้ทำไว้ เป็นสิ่งที่เราไม่สามารถไปเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้	๓.๘๕	๑.๐๒	๓.๗๙	๑.๐๓	.๕๑๗	.๖๐๖
๕. ทุกชีวิตมีผลของกรรมดีและกรรมชั่วติดตามมา	๔.๑๓	.๘๔	๔.๒๔	.๗๙	-๑.๐๗๗	.๒๘๓
๖. กรรมทำให้เกิดผลในด้านการสร้างเสริมนิสัยการแสดงออก	๔.๐๖	.๘๔	๔.๑๖	.๙๐	-.๙๘๓	.๓๒๖
๗. ท่านเชื่อว่า คนที่มีผิวพรรณผ่องใส เพราะผลแห่งกรรมดี	๓.๗๖	.๙๕	๓.๙๔	.๘๕	-๑.๗๕๒	.๐๘๑

ตารางที่ ๑๑ (ต่อ)

ด้านวิพากษ์	ชาย		หญิง		t	p
	(n = ๑๗๓)		(n = ๑๒๗)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๘. ท่านเชื่อว่าคนและสัตว์ต่างถูกอำนาจกรรมทำให้เป็นไป	๓.๗๕	.๘๗	๔.๐๓	.๘๐	-๒.๘๙๕*	.๐๐๔
๙. การกระทำบางครั้งไม่มีผลปรากฏชัดในทันที ผู้มีปัญญาน้อย จึงมองไม่เห็นผลแห่งกรรมของตน	๔.๐๖	.๘๕	๔.๑๑	.๘๖	-.๔๖๔	.๖๔๓
๑๐. ท่านไม่เชื่อว่าเคยทำกรรมไว้กับผู้ใดก็ต้องตามไปชดใช้กรรมกับผู้นั้นเสมอ	๓.๑๓	๑.๔๒	๓.๑๒	๑.๔๐	.๐๕๕	.๙๕๖
รวมทั้งหมด	๓.๙๔	.๔๔	๔.๐๓	.๔๖	-๑.๕๙๐	.๑๑๓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๑ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านวิพากษ์ของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จำนวน ๑ ข้อ คือ ข้อที่ ๘ ท่านเชื่อว่าคนและสัตว์ต่างถูกอำนาจกรรมทำให้เป็นไป โดยเพศหญิงมีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเฉลี่ยสูงกว่าเพศชาย ส่วนข้อที่เหลือไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๑๒ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัสสกตาสัทธาของ
พุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านกัมมัสสกาตาสัทธา	ชาย		หญิง		t	p
	(n = ๑๗๓)		(n = ๑๒๗)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. มนุษย์เราเลือกเกิดไม่ได้แต่สามารถเลือกทำความดีความชั่วได้	๔.๘๓	.๕๐	๔.๗๙	.๕๕	.๗๒๗	.๔๖๘
๒. ท่านไม่เชื่อว่า มนุษย์ผู้ที่ยังมีความต้องการ เมื่อได้ตายจากโลกนี้ไปแล้ว ก็ต้องไปเสวยผลแห่งกรรมทั้งดีและชั่วที่ตนได้ทำไว้	๓.๖๕	๑.๔๗	๓.๔๖	๑.๕๕	๑.๑๑๖	.๒๖๕
๓. ทุกคนที่เกิดมาเป็นผลมาจากกรรม คือ การกระทำ	๔.๒๔	.๗๘	๔.๒๒	.๘๒	.๑๗๗	.๘๖๐
๔. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์	๔.๐๕	.๘๗	๔.๑๒	.๘๗	-.๖๔๗	.๕๑๘
๕. สิ่งที่เกิดขึ้นกับท่านแขวนอยู่บนเงื่อนไขของกรรม	๓.๙๓	.๗๖	๓.๙๖	.๗๒	-.๓๔๒	.๗๓๓
๖. กรรมคอยติดตามให้การสนับสนุนทำหน้าที่เป็นเสมือนพี่น้องเผ่าพันธุ์	๓.๗๓	.๗๘	๓.๘๗	.๗๗	-๑.๔๕๒	.๑๔๘
๗. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย	๓.๖๘	.๘๐	๓.๗๖	.๘๗	-.๗๕๔	.๔๕๑
๘. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด เป็นทายาทของกรรม	๓.๖๒	.๘๔	๓.๖๙	.๙๐	-.๖๕๔	.๕๑๔
๙. ท่านไม่เชื่อว่า สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์	๓.๐๕	๑.๓๐	๓.๐๗	๑.๓๙	-.๑๒๐	.๙๐๕
๑๐. ท่านไม่เชื่อว่า สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด	๓.๑๑	๑.๔๘	๓.๐๖	๑.๖๐	.๒๖๑	.๗๙๔
รวมทั้งหมด	๓.๗๙	.๕๑	๓.๗๙	.๕๗	-.๑๓๐	.๘๙๖

จากตารางที่ ๑๒ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัสสกตาสัตถาของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวม และรายข้อทุกข้อไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตอนที่ ๔ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามอายุ

ในการเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามอายุ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ ๑๓ - ๑๖

ตารางที่ ๑๓ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนในอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายด้าน

ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม	ต่ำกว่า ๒๕ ปี		๒๕ ปีขึ้นไป		t	p
	(n = ๑๐๑)		(n = ๑๙๙)			
	$\bar{X}$	S.D.				
ด้านกัมมัสัทธา	๔.๑๑	.๔๐	๔.๐๐	.๔๗	๑.๙๙๑*	.๐๔๗
ด้านวิปากสัทธา	๔.๐๑	.๓๕	๓.๙๖	.๔๙	.๘๗๖	.๓๘๒
ด้านกัมมัสสกตาสัทธา	๓.๘๖	.๔๔	๓.๗๕	.๕๘	๑.๕๗๓	.๑๑๗
รวมทั้งหมด	๓.๙๙	.๒๙	๓.๙๑	.๔๑	๑.๘๗๐	.๐๖๓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๓ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ จำนวน ๑ ด้าน คือ ด้านกัมมัสสัทธา โดยพุทธศาสนิกชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี มีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเฉลี่ยสูงกว่าอายุ ๒๕ ปีขึ้นไป ส่วนด้านที่เหลือไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๑๔ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัสัทธิของพุทธศาสนิกชน
อำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านกัมมสัทธา	ต่ำกว่า ๒๕ ปี		๒๕ ปี ขึ้นไป		t	p
	(n = ๑๐๑)		(n = ๑๙๙)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ท่านเชื่อว่าการกรรมเป็นการกระทำที่มีความตั้งใจเป็นพื้นฐาน	๔.๕๐	.๖๑	๔.๒๓	.๘๑	๒.๙๗๙*	.๐๐๓
๒. กรรมดี คนดีทำได้ง่าย กรรมดีคนชั่วทำได้ยาก	๔.๓๙	.๕๘	๔.๑๖	.๘๕	๒.๓๘๑*	.๐๑๘
๓. การกระทำที่จัดว่าเป็นกรรมจะต้องประกอบด้วยเจตนา	๓.๖๕	.๗๖	๓.๗๗	.๙๐	-๑.๐๙๔	.๒๗๕
๔. การกระทำไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นกรรมเสมอไป	๓.๘๗	.๗๓	๓.๗๗	.๙๑	.๙๓๒	.๓๕๒
๕. ท่านเชื่อว่าการกรรมเป็นกฎสำเร็จรูปตายตัว อะไรแทรกแซงไม่ได้	๔.๐๐	.๕๔	๓.๗๖	.๙๔	๒.๓๒๖*	.๐๒๑
๖. ท่านเชื่อว่าคนทำดีย่อมได้ดี คนทำชั่วย่อมได้ชั่ว	๔.๓๓	.๗๖	๔.๓๓	.๘๐	.๐๐๑	.๙๙๙
๗. ท่านไม่เชื่อว่า ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดี มีถมไป	๔.๒๑	.๗๙	๓.๗๐	๑.๒๑	๓.๗๗๗*	.๐๐๐
๘. การแสดงออกทางกายวาจาเป็นพฤติกรรมมาจากความตั้งใจ	๓.๙๒	.๙๖	๓.๙๐	.๙๗	.๑๓๗	.๘๙๑
๙. กฎแห่งกรรม คือ กฎความจริงตามธรรมชาติอันเป็นกฎแห่งเหตุและผล	๔.๐๕	.๘๖	๔.๒๔	.๘๙	-๑.๗๒๙	.๐๘๕
๑๐. กฎแห่งกรรมจะบันทึกการกระทำของบุคคลแต่ละบุคคล	๔.๒๕	๑.๑๕	๔.๒๐	๑.๐๗	.๓๘๓	.๗๐๒
รวมทั้งหมด	๔.๑๑	.๔๐	๔.๐๐	.๔๗	๑.๙๙๑*	.๐๔๗

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๔ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัตถาของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตาม โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จำนวน ๔ ข้อ คือ ข้อที่ ๑ ท่านเชื่อว่าการกรรมเป็นการกระทำที่มีความตั้งใจเป็นพื้นฐาน ข้อที่ ๒ กรรมดี คนดีทำได้ง่าย กรรมดี คนชั่วทำได้ยาก ข้อที่ ๕ ท่านเชื่อว่าการกรรมเป็นกฎสำเร็จรูปตายตัว อะไรแทรกแซงไม่ได้ และข้อที่ ๗ ท่านไม่เชื่อว่า ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดี มีถมไป โดยพุทธศาสนิกชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๕ ปีมีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเฉลี่ยสูงกว่าอายุ ๒๕ ปีขึ้นไปส่วนที่เหลือไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๑๕ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านวิปากัตถาของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามอายุ โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านวิปากัสัถธา	ต่ำกว่า ๒๕ ปี		๒๕ ปี ขึ้นไป		t	p
	(n = ๑๐๑)		(n = ๑๙๙)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. บุคคลกระทำความกรรมแล้ว ย่อมเดือดร้อนใจในภายหลัง ร้องไห้ น้ำตานองหน้า เสวยผลกรรมอยู่ กรรมนั้นเชื่อว่าเป็นกรรมไม่ดี	๔.๔๙	.๖๔	๔.๔๐	.๗๓	๑.๐๒๑	.๓๐๘
๒. บุคคลทำกรรมใดไว้ ดีก็ตามชั่วก็ตาม เขาย่อมต้องรับผลแห่งกรรมนั้น	๔.๔๘	.๖๕	๔.๕๑	.๖๔	-.๔๐๘	.๖๘๓
๓. การให้ผลของกรรมดีและกรรมชั่วมีความสัมพันธ์กับปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ	๓.๘๙	.๖๖	๓.๙๒	.๗๘	-.๓๖๘	.๗๑๓
๔. ท่านไม่เชื่อว่า กรรมที่ได้ทำไว้ เป็นสิ่งที่เราไม่สามารถไปเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้	๔.๐๑	.๙๒	๓.๗๓	๑.๐๗	๒.๒๔๙*	.๐๒๕
๕. ทุกชีวิตมีผลของกรรมดีและกรรมชั่วติดตามา	๔.๑๓	.๗๔	๔.๒๐	.๘๕	-.๗๒๐	.๔๗๒

ตารางที่ ๑๕ (ต่อ)

ด้านวิพากษ์	ต่ำกว่า ๒๕ ปี		๒๕ ปี ขึ้นไป		t	p
	(n = ๑๐๑)		(n = ๑๙๙)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๖. กรรมทำให้เกิดผลในด้านการสร้างเสริมนิสัยการแสดงออก	๔.๑๙	.๗๕	๔.๐๖	.๙๑	๑.๒๕๕	.๒๑๑
๗. ท่านเชื่อว่า คนที่มีผิวพรรณผ่องใส เพราะผลแห่งกรรมดี	๓.๘๙	.๗๔	๓.๘๑	.๙๙	.๗๒๙	.๔๖๖
๘. ท่านเชื่อว่าคนและสัตว์ต่างถูกอำนาจกรรมทำให้เป็นไป	๓.๘๙	.๖๙	๓.๘๕	.๙๒	.๓๕๒	.๗๒๕
๙. การกระทำบางครั้งอาจไม่มีผลปรากฏชัดในทันที ผู้มีปัญญาน้อย จึงมองไม่เห็นผลแห่งกรรมของตน	๔.๑๑	.๗๗	๔.๐๗	.๙๐	.๓๖๗	.๗๑๔
๑๐. ท่านไม่เชื่อว่าเคยทำกรรมไว้กับ ผู้ใดก็ต้องตามไปชดใช้กรรมกับผู้นั้นเสมอ	๓.๑๐	๑.๔๒	๓.๑๔	๑.๔๐	-.๒๑๓	.๘๓๒
รวมทั้งหมด	๔.๐๑	.๓๕	๓.๙๖	.๔๙	.๘๗๖	.๓๘๒

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๕ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านวิพากษ์ของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จำนวน ๑ ข้อ คือ ข้อที่ ๔ ท่านไม่เชื่อว่า กรรมที่ได้ทำไว้เป็นสิ่งที่เราไม่สามารถไปเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ โดยพุทธศาสนิกชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี มีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเฉลี่ยสูงกว่าอายุ ๒๕ ปี ขึ้นไป ส่วนที่เหลือไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๑๖ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัสสกตาสัทธาของ
พุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายข้อ

ด้านกัมมัสสกตาสัทธา	ต่ำกว่า ๒๕ ปี		๒๕ ปี ขึ้นไป		t	p
	(n = ๑๐๑)		(n = ๑๙๙)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. มนุษย์เราเลือกเกิดไม่ได้แต่สามารถเลือกทำความดีความชั่วได้	๔.๘๗	.๔๑	๔.๗๘	.๕๗	๑.๓๕๕	.๑๗๗
๒. ท่านไม่เชื่อว่า มนุษย์ผู้ที่ยังมีความต้องการ เมื่อได้ตายจากโลกนี้ไปแล้ว ก็ต้องไปเสวยผลแห่งกรรมทั้งดีและชั่วที่ตนได้ทำไว้	๓.๖๓	๑.๕๖	๓.๕๔	๑.๔๘	.๕๒๐	.๖๐๓
๓. ทุกคนที่เกิดมาเป็นผลมาจากกรรม คือ การกระทำ	๔.๒๙	.๗๕	๔.๒๐	.๘๒	.๘๘๑	.๓๗๙
๔. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์	๔.๒๒	.๖๗	๔.๐๑	.๙๕	๑.๙๕๖	.๐๕๑
๕. สิ่งที่เกิดขึ้นกับท่านแขวนอยู่บนเงื่อนไขของกรรม	๔.๑๕	.๕๙	๓.๘๔	.๘๐	๓.๔๓๘*	.๐๐๑
๖. กรรมคอยติดตามให้การสนับสนุนทำหน้าที่เป็นเสมือนพี่น้องเผ่าพันธุ์	๓.๘๘	.๖๕	๓.๗๔	.๘๓	๑.๔๔๖	.๑๔๙
๗. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย	๓.๗๔	.๗๔	๓.๗๐	.๘๘	.๔๓๑	.๖๖๗
๘. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด เป็นทายาทของกรรม	๓.๖๕	.๗๑	๓.๖๔	.๙๔	.๐๙๖	.๙๒๓
๙. ท่านไม่เชื่อว่า สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์	๓.๑๑	๑.๓๓	๓.๐๔	๑.๓๕	.๔๔๘	.๖๕๔
๑๐. ท่านไม่เชื่อว่า สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด	๓.๐๘	๑.๕๖	๓.๑๐	๑.๕๑	-.๐๘๗	.๙๓๑
รวมทั้งหมด	๓.๘๖	.๔๔	๓.๗๕	.๕๘	๑.๕๗๓	.๑๑๗

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๖ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัสสกตาสัทธาของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ จำนวน ๑ ข้อ คือ ข้อ ๕ สิ่งที่เกิดขึ้นกับท่านแขวนอยู่บนเงื่อนไผ่ของกรรม โดยพุทธศาสนิกชนที่มีอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี มีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเฉลี่ยสูงกว่าอายุ ๒๕ ปี ขึ้นไป ส่วนที่เหลือไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตอนที่ ๕ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามการศึกษา

ในการเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามการศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ ๑๗ - ๒๐

ตารางที่ ๑๗ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน

ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม	ต่ำกว่าหรือเท่ากับประมข (n = ๗๘)		สูงกว่าประมข (n = ๒๒๒)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านกัมมัสัทธา	๔.๐๕	.๕๓	๔.๐๔	.๔๒	.๒๒๙	.๘๑๙
ด้านวิปากสัทธา	๔.๐๑	.๔๕	๓.๙๗	.๔๕	.๕๗๙	.๕๖๓
ด้านกัมมัสสกตาสัทธา	๓.๙๕	.๕๒	๓.๗๓	.๕๓	๓.๐๓๖*	.๐๐๓
รวมทั้งหมด	๔.๐๐	.๔๒	๓.๙๑	.๓๖	๑.๗๒๗	.๐๘๕

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๗ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมือง นครราชสีมา จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ จำนวน ๑ ด้าน คือ ด้านกัมมัสสกตาสาธธา ส่วนด้านที่เหลือไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ โดยพุทธศาสนิกชนที่มีการศึกษต่ำกว่าหรือประถมศึกษามีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเฉลี่ยสูงกว่า พุทธศาสนิกชนที่มีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา

ตารางที่ ๑๘ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัสสาธธาของพุทธศาสนิกชน อำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านกัมมัสสัาธา	ต่ำกว่าหรือเท่ากับประณมฯ		สูงกว่าประณมฯ		t	p
	(n = ๗๘)		(n = ๒๒๒)			
	X̄	S.D.	X̄	S.D.		
๑. ท่านเชื่อว่ากรรมเป็นการกระทำที่มีความตั้งใจเป็นพื้นฐาน	๔.๓๘	.๗๖	๔.๓๐	.๗๖	.๘๒๕	.๔๑๐
๒. กรรมดี คนดีทำได้ง่าย กรรมดีคนชั่วทำได้ยาก	๔.๒๖	.๖๙	๔.๒๓	.๘๑	.๒๕๙	.๗๙๖
๓. การกระทำที่จัดว่าเป็นกรรมจะต้องประกอบด้วยเจตนา	๓.๗๓	.๘๖	๓.๗๓	.๘๖	.๐๐๙	.๙๙๓
๔. การกระทำไม่จำเป็นที่จะต้องเป็นกรรมเสมอไป	๓.๘๖	.๘๙	๓.๗๙	.๘๔	.๖๒๗	.๕๓๑
๕. ท่านเชื่อว่ากรรมเป็นกฎสำเร็จรูปตายตัว อะไรแทรกแซงไม่ได้	๓.๙๒	.๘๖	๓.๘๒	.๘๒	.๙๗๘	.๓๒๙
๖. ท่านเชื่อว่าคนทำดีย่อมได้ดี คนทำชั่วย่อมได้ชั่ว	๔.๓๕	.๘๑	๔.๓๒	.๗๘	.๒๕๓	.๘๐๐
๗. ท่านไม่เชื่อว่า ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดี มีถมไป	๔.๐๕	๑.๑๓	๓.๘๑	๑.๑๐	๑.๖๔๐	.๑๐๒
๘. การแสดงออกทางกายวาจา เป็นพฤติกรรมมาจากความตั้งใจ	๓.๘๖	๑.๐๕	๓.๙๓	.๙๔	-.๕๓๘	.๕๙๑

ตารางที่ ๑๘ (ต่อ)

ด้านกัมมสัทธา	ต่ำกว่าหรือเท่ากับประมข (n = ๗๘)		สูงกว่าประมข (n = ๒๒๒)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๙. กฎแห่งกรรม คือ กฎความจริงตามธรรมชาติอันเป็นกฎแห่งเหตุและผล	๓.๙๔	.๙๐	๔.๒๖	.๘๖	-๒.๗๘๑*	.๐๐๖
๑๐. กฎแห่งกรรมจะบันทึกการกระทำของบุคคลแต่ละบุคคล	๔.๑๙	๑.๐๐	๔.๒๒	๑.๑๓	-.๑๙๖	.๘๔๕
รวมทั้งหมด	๔.๐๕	.๕๓	๔.๐๔	.๔๒	.๒๒๙	.๘๑๙

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๘ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมสัทธาของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จำนวน ๑ ข้อ คือ ข้อที่ ๙ กฎแห่งกรรม คือ กฎความจริงตามธรรมชาติอันเป็นกฎแห่งเหตุและผล โดยพุทธศาสนิกชนที่มีการศึกษต่ำกว่าประมศึกษา มีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเฉลี่ยสูงกว่าพุทธศาสนิกชนที่มีการศึกษาสูงกว่าประมศึกษา ส่วนที่เหลือไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๑๙ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านวิปากัสฐาของพุทธศาสนิกชน
อำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านวิปากัสฐา	ต่ำกว่าหรือเท่ากับประมข (n = ๗๘)		สูงกว่าประมข (n = ๒๒๒)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. บุคคลกระทำความกรรมแล้ว ย่อมเดือดร้อนใจในภายหลัง ร้องไห้ น้ำตานองหน้า เสวยผลกรรมอยู่ กรรมนั้นเชื่อว่าเป็นกรรมไม่ดี	๔.๔๕	.๖๙	๔.๔๒	.๗๑	.๓๒๐	.๗๔๙
๒. บุคคลทำความใดไว้ ดีก็ตามชั่วก็ตามเขา ย่อมต้องรับผลแห่งกรรมนั้น	๔.๓๘	.๗๐	๔.๕๔	.๖๒	-๑.๗๘๖	.๐๗๕
๓. การให้ผลของกรรมดีและกรรมชั่วมีความสัมพันธ์กับปัจจัยสิ่งแวดล้อมต่างๆ	๓.๗๘	.๘๓	๓.๙๖	.๗๐	-๑.๘๑๗	.๐๗๐
๔. ท่านไม่เชื่อว่า กรรมที่ได้ทำไว้ เป็นสิ่งที่เราไม่สามารถไปเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้	๓.๙๒	.๙๕	๓.๗๙	๑.๐๕	.๙๙๔	.๓๒๑
๕. ทุกชีวิตมีผลของกรรมดีและกรรมชั่วติดตามมา	๔.๑๔	.๘๓	๔.๑๙	.๘๑	-.๔๔๕	.๖๕๗
๖. กรรมทำให้เกิดผลในด้านการสร้างเสริมนิสัยการแสดงออก	๔.๐๑	.๘๔	๔.๑๓	.๘๗	-๑.๐๓๒	.๓๐๓
๗. ท่านเชื่อว่า คนที่มีผิวพรรณผ่องใส เพราะผลแห่งกรรมดี	๓.๙๗	.๗๘	๓.๗๙	.๙๕	๑.๕๔๐	.๑๒๕
๘. ท่านเชื่อว่าคนและสัตว์ต่างถูกอำนาจกรรมทำให้เป็นไป	๓.๗๘	.๗๘	๓.๙๐	.๘๗	-๑.๐๑๖	.๓๑๑

ตารางที่ ๑๙ (ต่อ)

ด้านวิพากษ์	ต่ำกว่าหรือเท่ากับประมข (n = ๗๘)		สูงกว่าประมข (n = ๒๒๒)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๙. การกระทำบางคราวไม่มีผลปรากฏชัดในทันที ผู้มีปัญหาน้อย จึงมองไม่เห็นผลแห่งกรรมของตน	๔.๑๓	.๘๔	๔.๐๗	.๘๖๗	.๕๓๕	.๕๙๓
๑๐. ท่านไม่เชื่อว่าเคยทำกรรมไว้กับผู้ใดก็ต้องตามไปชดใช้กรรมกับผู้นั้นเสมอ	๓.๕๓	๑.๔๐	๒.๙๘	๑.๓๘	๒.๙๖๗*	.๐๐๓
รวมทั้งหมด	๔.๐๑	.๔๕	๓.๙๗	.๔๕	.๕๗๙	.๕๖๓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๑๙ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านวิพากษ์ของพุทธศาสนิกชน
อำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทาง
สถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕
จำนวน ๑ ข้อ คือ ข้อที่ ๑๐ ท่านไม่เชื่อว่าเคยทำกรรมไว้กับผู้ใดก็ต้องตามไปชดใช้กรรมกับผู้
นั้นเสมอ โดยพุทธศาสนิกชนที่มีการศึกษต่ำกว่าประถมศึกษา มีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเฉลี่ย
สูงกว่าพุทธศาสนิกชนที่มีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา ส่วนที่เหลือไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ
ทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๒๐ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัสสกตาสัทธาของพุทธศาสนิกชน
อำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านกัมมัสสกตาสัทธา	ต่ำกว่าหรือเท่ากัับประมข		สูงกว่าประมข		t	p
	(n = ๗๘)		(n = ๒๒๒)			
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
๑. มนุษย์เราเลือกเกิดไม่ได้แต่สามารถเลือกทำความดีความชั่วได้	๔.๘๒	.๕๒	๔.๘๑	.๕๓	.๑๓๙	.๘๘๙
๒. ท่านไม่เชื่อว่า มนุษย์ผู้ที่ยังมีความต้องการ เมื่อได้ตายจากโลกนี้ไปแล้ว ก็ต้องไปเสวยผลแห่งกรรมทั้งดีและชั่วที่ตนได้ทำไว้	๓.๙๔	๑.๔๒	๓.๔๔	๑.๕๑	๒.๕๑๔*	.๐๑๒
๓. ทุกคนที่เกิดมาเป็นผลมาจากกรรมคือ การกระทำ	๔.๓๕	.๗๓	๔.๑๙	.๘๑	๑.๔๙๕	.๑๓๖
๔. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิดมีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์	๔.๑๕	.๗๗	๔.๐๕	.๙๐	.๘๖๘	.๓๘๖
๕. สิ่งที่เกิดขึ้นกับท่านแขวนอยู่บนเงื่อนไขของกรรม	๔.๒๒	.๗๑	๓.๘๕	.๗๓	๓.๘๔๗*	.๐๐๐
๖. กรรมคอยติดตามให้การสนับสนุนทำหน้าที่เป็นเสมือนพี่น้องเผ่าพันธุ์	๔.๐๑	.๗๔	๓.๗๑	.๗๗	๒.๙๗๒*	.๐๐๓
๗. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิดมีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย	๓.๘๗	.๘๒	๓.๖๖	.๘๓	๑.๙๕๓	.๐๕๒
๘. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิดเป็นทายาทของกรรม	๓.๖๙	.๗๙	๓.๖๓	.๘๙	.๕๓๘	.๕๙๑
๙. ท่านไม่เชื่อว่า สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์	๓.๒๓	๑.๒๔	๓.๐๐	๑.๓๗	๑.๓๐๕	.๑๙๓
๑๐. ท่านไม่เชื่อว่า สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด	๓.๒๓	๑.๔๒	๓.๐๔	๑.๕๖	.๙๔๔	.๓๔๖
รวมทั้งหมด	๓.๙๕	.๕๒	๓.๗๓	.๕๓	๓.๐๓๖*	.๐๐๓

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๒๐ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัสสกตาสัทธาของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.๐๕ จำนวน ๓ ข้อ คือ ข้อ ๒ ท่านไม่เชื่อว่า มนุษย์ผู้ที่ยังมีความต้องการเมื่อได้ตายจากโลกนี้ไปแล้ว ก็ต้องไปเสวยผลแห่งกรรมทั้งดีและชั่วที่ตนได้ทำไว้ ข้อที่ ๕ สิ่งที่เกิดขึ้นกับท่านแขวนอยู่บนเงื่อนไขของกรรม และข้อที่ ๖ กรรมคอยติดตามให้การสนับสนุนทำหน้าที่เป็นเสมือนพี่น้องเผ่าพันธุ์ โดยพุทธศาสนิกชนที่มีการศึกษต่ำกว่าประถมศึกษามีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเฉลี่ยสูงกว่าพุทธศาสนิกชนที่มีการศึกษาสูงกว่าประถมศึกษา ส่วนที่เหลือไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตอนที่ ๖ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามภูมิลำเนา

ในการเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามภูมิลำเนา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) ได้ผลดังแสดงในตารางที่ ๒๑ - ๒๔

ตารางที่ ๒๑ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามภูมิลำเนา โดยภาพรวม และรายด้าน

ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม	อยู่ในเมือง		อยู่นอกเมือง		t	p
	(n = ๑๕๐)		(n = ๑๕๐)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านกัมมัสัทธา	๔.๐๒	.๕๔	๔.๐๖	.๓๔๔	- .๖๒๐	.๕๓๖
ด้านวิปากสัทธา	๓.๙๖	.๕๔	๔.๐๐	.๓๓	- .๖๘๘	.๔๙๒
ด้านกัมมัสสกตาสัทธา	๓.๘๔	.๕๙	๓.๗๔	.๔๗	๑.๗๐๕	.๐๘๙
รวมทั้งหมด	๓.๙๔	.๔๕	๓.๙๓	.๒๙	.๒๘๐	.๗๘๐

จากตารางที่ ๒๑ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมือง นครราชสีมา จำแนกตามภูมิลำเนา โดยภาพรวม และรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๒๒ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมสัทธาของพุทธศาสนิกชน อำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามภูมิลำเนา โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านกัมมสัทธา	อยู่ในเมือง		อยู่นอกเมือง		t	p
	(n = ๑๕๐)		(n = ๑๕๐)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. ท่านเชื่อว่ากรรมเป็นการกระทำที่มีความตั้งใจเป็นพื้นฐาน	๔.๒๒	.๗๗	๔.๔๓	.๗๓	-๒.๓๖๗*	.๐๑๙
๒. กรรมดี คนดีทำได้ง่าย กรรมดีคนชั่วทำได้ยาก	๔.๑๑	.๘๗	๔.๓๖	.๖๔	-๒.๗๖๗*	.๐๐๖
๓. การกระทำที่จัดว่าเป็นกรรมจะต้องประกอบด้วยเจตนา	๓.๙๖	.๘๘	๓.๕๐	.๗๘	๔.๗๗๗*	.๐๐๐
๔. การกระทำไม่จำเป็นว่าจะต้องเป็นกรรมเสมอไป	๓.๙๐	.๙๘	๓.๗๑	.๖๙	๑.๘๙๘	.๐๕๙
๕. ท่านเชื่อว่ากรรมเป็นกฎสำเร็จรูปตายตัว อะไรแทรกแซงไม่ได้	๓.๗๗	.๙๙	๓.๙๑	.๖๓	-๑.๔๕๑	.๑๔๘
๖. ท่านเชื่อว่าคนทำดีย่อมได้ดี คนทำชั่วย่อมได้ชั่ว	๔.๔๑	.๗๖	๔.๒๕	.๘๐	๑.๗๖๓	.๐๗๙
๗. ท่านไม่เชื่อว่า ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดี มีถมไป	๓.๗๙	๑.๒๙	๓.๙๕	.๙๐	-๑.๒๔๑	.๒๑๕
๘. การแสดงออกทางกายวาจาเป็นพฤติกรรมมาจากความตั้งใจ	๓.๙๑	.๙๘	๓.๙๑	.๙๕	.๐๕๙	.๙๕๓

ตารางที่ ๒๒ (ต่อ)

ด้านกัมมัตถา	อยู่ในเมือง		อยู่นอกเมือง		t	p
	(n = ๑๕๐)		(n = ๑๕๐)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๙. กฎแห่งกรรม คือ กฎความจริงตามธรรมชาติอันเป็นกฎแห่งเหตุและผล	๔.๑๗	.๙๖	๔.๑๘	.๘๐	-.๑๓๐	.๘๙๗
๑๐. กฎแห่งกรรมจะบันทึกการกระทำของบุคคลแต่ละบุคคล	๔.๐๓	๑.๐๙	๔.๔๐	๑.๐๗	-๒.๙๗๕*	.๐๐๓
รวมทั้งรวม	๔.๐๒	.๕๔	๔.๐๖	.๓๔๔	-.๖๒๐	.๕๓๖

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๒๒ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัตถาของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามภูมิฐานะ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จำนวน ๔ ข้อ คือ ข้อที่ ๑ ท่านเชื่อว่ากรรมเป็นการกระทำที่มีความตั้งใจเป็นพื้นฐาน ข้อที่ ๒ กรรมดี คนดีทำได้ง่าย กรรมดี คนชั่วทำได้ยาก ข้อที่ ๓ การกระทำที่จัดว่าเป็นกรรมจะต้องประกอบด้วยเจตนา และข้อที่ ๑๐ กฎแห่งกรรมจะบันทึกการกระทำของบุคคลแต่ละบุคคล โดยพุทธศาสนิกชนที่มีภูมิฐานะอยู่นอกเขตเมืองนครราชสีมามีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเฉลี่ยสูงกว่าอยู่ในเขตเมืองนครราชสีมา ส่วนที่เหลือไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๒๓ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านวิปាកัสัทธาของพุทธศาสนิกชน
อำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามภูมิฐานะ โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านวิปាកัสัทธา	อยู่ในเมือง		อยู่นอกเมือง		t	p
	(n = ๑๕๐)		(n = ๑๕๐)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. บุคคลกระทำความกรรมแล้ว ย่อม เดือดร้อนใจในภายหลัง ร้องไห้ น้ำตานองหน้า เสวยผลกรรมอยู่ กรรมนั้นเชื่อว่าเป็นกรรมไม่ดี	๔.๒๓	.๘๐	๔.๖๓	.๕๒	-๕.๑๐๒*	.๐๐๐
๒. บุคคลทำความใดไว้ ดีก็ตามชั่วก็ ตามเขา ย่อมต้องรับผลแห่งกรรมนั้น	๔.๓๘	.๗๐	๔.๖๑	.๕๖	-๓.๑๗๒*	.๐๐๒
๓. การให้ผลของกรรมดีและกรรมชั่วมี ความสัมพันธ์กับปัจจัยสิ่งแวดล้อม ต่างๆ	๓.๙๔	.๘๗	๓.๘๙	.๕๘	.๖๒๐	.๕๓๖
๔. ท่านไม่เชื่อว่า กรรมที่ได้ทำไว้ เป็นสิ่งที่เราไม่สามารถไป เปลี่ยนแปลงแก้ไขได้	๓.๗๗	๑.๐๖	๓.๘๗	.๙๙	-.๘๔๐	.๔๐๒
๕. ทุกชีวิตมีผลของกรรมดีและกรรมชั่ว ติดตามมา	๔.๒๗	.๘๑	๔.๐๙	.๘๑	๑.๙๐๗	.๐๕๘
๖. กรรมทำให้เกิดผลในด้านการสร้าง เสริมนิสัยการแสดงออก	๓.๘๙	.๘๗	๔.๓๑	.๘๑	-๔.๒๔๒*	.๐๐๐
๗. ท่านเชื่อว่า คนที่มีผิวพรรณผ่องใส เพราะผลแห่งกรรมดี	๓.๘๕	๑.๐๒	๓.๘๒	.๘๐	.๓๑๓	.๗๕๔
๘. ท่านเชื่อว่าคนและสัตว์ต่างถูก อำนาจกรรมทำให้เป็นไป	๓.๘๕	๑.๐๒	๓.๘๙	.๖๔	-.๔๐๕	.๖๘๖

ตารางที่ ๒๓ (ต่อ)

ด้านวิพากษ์	อยู่ในเมือง		อยู่นอกเมือง		t	p
	(n = ๑๕๐)		(n = ๑๕๐)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๙. การกระทำบางคราวไม่มีผลปรากฏชัดในทันที ผู้มีปัญหาน้อย จึงมองไม่เห็นผลแห่งกรรมของตน	๓.๙๙	.๙๒	๔.๑๘	.๗๗	-๑.๙๕๗	.๐๕๑
๑๐. ท่านไม่เชื่อว่าเคยทำกรรมไว้กับผู้ใดก็ต้องตามไปชดใช้กรรมกับผู้นั้นเสมอ	๓.๕๐	๑.๓๔	๒.๗๕	๑.๓๗	๔.๗๙๔*	.๐๐๐
รวมทั้งหมด	๓.๙๖	.๕๔	๔.๐๐	.๓๓	-๑.๖๘๘	.๔๙๒

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๒๓ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านวิพากษ์ของพุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมาจำแนกตามภูมิฐานะ โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ จำนวน ๔ ข้อ คือ ข้อที่ ๑ บุคคลกระทำความกรรมแล้ว ย่อมเดือดร้อนใจในภายหลัง ร้องไห้ตานองหน้า เสวยผลกรรมอยู่กรรมนั้นเชื่อว่าเป็นกรรมไม่ดี ข้อที่ ๒ บุคคลทำกรรมใดไว้ ดีก็ตามชั่วก็ตามเขาย่อมต้องรับผลแห่งกรรมนั้น ข้อที่ ๖ กรรมทำให้เกิดผลในด้านการสร้างเสริมนิสัยการแสดงออก และข้อที่ ๑๐ ท่านไม่เชื่อว่าเคยทำกรรมไว้กับผู้ใดก็ต้องตามไปชดใช้กรรมกับผู้นั้นเสมอ โดยพุทธศาสนิกชนที่มีภูมิฐานะอยู่นอกเขตเมืองนครราชสีมามีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเฉลี่ยสูงกว่าอยู่ในเขตเมืองนครราชสีมา ส่วนที่เหลือไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕

ตารางที่ ๒๔ การเปรียบเทียบความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัสสกตาสัทธาของพุทธศาสนิกชน
อำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามภูมิฐานะ โดยภาพรวม และรายข้อ

ด้านกัมมัสสกตาสัทธา	อยู่ในเมือง		อยู่นอกเมือง		t	p
	(n = ๑๕๐)		(n = ๑๕๐)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑. มนุษย์เราเลือกเกิดไม่ได้แต่สามารถเลือกทำความดีความชั่วได้	๔.๗๔	.๖๖	๔.๘๙	.๓๓	-๒.๔๒๒*	.๐๑๖
๒. ท่านไม่เชื่อว่า มนุษย์ผู้ที่ยังมีความต้องการ เมื่อได้ตายจากโลกนี้ไปแล้ว ก็ต้องไปเสวยผลแห่งกรรมทั้งดี และชั่วที่ตนได้ทำไว้	๓.๗๔	๑.๓๓	๓.๔๐	๑.๖๔	๑.๙๖๒	.๐๕๑
๓. ทุกคนที่เกิดมาเป็นผลมาจากกรรม คือ การกระทำ	๔.๒๕	.๘๒	๔.๒๑	.๗๗	.๕๐๕	.๖๑๔
๔. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์	๔.๐๒	.๙๗	๔.๑๔	.๗๕	-๑.๑๙๑	.๒๓๕
๕. สิ่งที่เกิดขึ้นกับท่านแขวนอยู่บนเงื่อนไขของกรรม	๓.๙๗	.๘๑	๓.๙๒	.๖๘	.๕๓๘	.๕๙๑
๖. กรรมคอยติดตามให้การสนับสนุนทำหน้าที่เป็นเสมือนพี่น้องเผ่าพันธุ์	๓.๗๙	.๘๔	๓.๗๙	.๗๑	.๐๗๔	.๙๔๑
๗. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย	๓.๘๑	.๘๘	๓.๖๑	.๗๗	๒.๐๘๑*	.๐๓๘
๘. สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด เป็นทายาทของกรรม	๓.๗๓	.๙๓	๓.๕๖	.๗๙	๑.๗๓๐	.๐๘๕
๙. ท่านไม่เชื่อว่า สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์	๓.๑๗	๑.๒๒	๒.๙๕	๑.๔๔	๑.๓๗๖	.๑๗๐
๑๐. ท่านไม่เชื่อว่า สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิด	๓.๒๔	๑.๒๖	๒.๙๔	๑.๗๕	๑.๗๐๓	.๐๙๐
รวมทั้งหมด	๓.๘๔	.๕๙	๓.๗๔	.๔๗	๑.๗๐๕	.๐๘๙

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๒๔ พบว่า ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมด้านกัมมัสสกตาสัตถาของ พุทธศาสนิกชนอำเภอเมืองนครราชสีมา จำแนกตามภูมิลำเนา โดยรวมไม่แตกต่างกันที่ระดับ นัยสำคัญทางสถิติ .๐๕ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.๐๕ จำนวน ๒ ข้อ คือ ข้อที่ ๑ มนุษย์เราเลือกเกิดไม่ได้แต่สามารถเลือกทำความดี ความชั่วได้ และข้อที่ ๗ สัตว์โลกล้วนมีกรรมเป็นกำเนิดมีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย โดยพุทธศาสนิกชน ที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเมืองนครราชสีมามีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเฉลี่ยต่ำกว่าอยู่ในเขตเมือง นครราชสีมา ส่วนที่เหลือไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .๐๕